

[Statsministeren.]

Danmarks Undergrund skulde findes Værdier som Kalisalte, Stenkul, Malm og maaske andre Ting. Danmarks geologiske Undersøgelse har foretaget nogle Undersøgelser, særlig nogle Maalinger, som nu til Dags er mulige, Maalinger af Magnetkraftens vertikale Intensitet, og disse Maalinger har det Formaal at udfinde de Steder, hvor Grundfjeldet rager højest op i Jorden, og hvor Dybdeboringer altsaa lettest og billigst kan foretages. Til Trods for, at saadanne magnetiske Maalinger nu kan foretages, regnes der dog med, at en Boring skal ned til 1 500 Meters Dybde, og Udgiften er af Danmarks geologiske Undersøgelse opgivet til at andrage 300 000 Kr. for hver.

Der har som Følge af disse forberedende Undersøgelser vist sig noget større Interesse for de Muligheder, der maatte være skjult i Undergrunden, end tidligere, og da man hidtil har savnet en Lovgivning om Emnet, medens andre Lande har en saadan, til Dels af særdeles ny Dato, har man ogsaa fundet det rigtigt her at skabe Lovhjemmel for Fremgangsmaaden ved saadanne Undersøgelser og eventuelt ved Udvinning af, hvad der maatte forefindes.

Hvad Formaalet maa være, er at sikre Samfundet gennem Staten den Ejendomsret, som utvivlsomt maa siges at være Samfundets, til de Raastoffer, som findes dybt nede i Jorden, og som naturligvis aldrig har været taget i Betragtning, naar Grundejerne, enten til Bebyggelse eller Agerbrug, erhvervede sig deres Grundejendom. Paa den anden Side var der ingen rimelig Grund til at udelukke Grundejerne og andre, der maatte siges at være interesserede i at komme til at deltage i Eftersøgningen og Udvinningen. Allerede den Omstændighed, at en stor Kapital skal anvendes til Udforskning, gør det rimeligt, at de, der maatte være villige til at foretage saadanne Forsøg, ogsaa bliver interesserede i den Udvinning, der maaske senere kunde finde Sted. Disse Formaal søges nu varetaget ved den i Folketinget vedtagne Lov, i hvis § 1 det Princip er angivet, at

„Raastoffer i Kongeriget Danmarks Undergrund, som ikke hidtil her har været undergivet privatøkonomisk Udnyttelse, tilhører den danske Stat. Efterforskning og Indvinding af saadanne Raastoffer forbeholdes Staten.“

I de følgende Paragraffer bestemmes det, at Statsministeren, efter Forhandling med et derom nedsat Rigsdagsudvalg, kan give Koncession til enkelte Personer eller Selskaber, der maatte have i Sinde at foretage

Boringer eller anden Undersøgelse og til sin Tid at deltage i Udvinningen. Det er i Loven sikret, at det fortrinsvis skal være danske Arbejdere og dansk Ledelse, der kommer til at beskæftige sig med disse Forhold, ligesom det forudsættes, at Eneretsbevilling til Udvinning kun gives, naar en rimelig Afgift til Statskassen bliver fastsat ved Bevillingens Meddelelse. Der er ligeledes Bestemmelser om Ekspropriation, idet saadan Udvinning, som der her er Tale om, naturligvis maa medføre, at de paa-gældende Arealer inddrages, og der er ved flere Paragraffer, som omhandler dette, søgt Sikring baade for de almindelige Interesser og for de enkelte Grundejeres Interesser gennem en passende sammensat Kommission, som skal foretage Ekspropriationen og Taksationen, idet der dog skal være Adgang til en Overtaksation i de Tilfælde, hvor man maatte være utilfreds med det Resultat, der i første Instans er tilvejebragt. Der har med Hensyn til disse Ekspropriationsregler været visse Forbilleder i Lovgivningen, dels Landvæsenkommissioner, dels Jernbaneekspropriationer, dels Ekspropriationer til Vandforsyningsanlæg. Man har imidlertid valgt efter Forhandling med det andet høje Ting at danne et særligt Organ, som skal have med disse Sager at gøre, og som bliver saaledes sammensat, at de almindelige Interesser, sideordnede med Grundejernes Interesser, kan anses for tilstrækkelig varetaget gennem den Sammensætning, Kommissionen faar.

Som allerede sagt, har man foretaget en omhyggelig Prøvelse af Sagen i det andet høje Ting og sluttelig fra alle Sider givet Lovforslaget sin Tilslutning. Jeg skal under Hensyn hertil anbefale Sagen til villig Behandling ogsaa i Landstinget. Under Hensyn til, at der er planlagt Boringer, og at det vil være ønskeligt, at Lovhjemmel er til Stede, naar disse skal foretages, skal jeg tillige meget henstille, at man lader Sagen nyde hurtig Fremme, idet hele Forberedelsen er gjort og man i Virkeligheden kun venter paa, at denne Lovhjemmel skal blive tilvejebragt.

Jens Høyer: Vi kan fra mit Partis Side give dette Lovforslag vor Tilslutning. Det er rimeligt, at Staten faar Ejendomsret til de Stoffer, der ligger langt nede i Jorden, og de Stoffer, der hidtil har været udvundet af Jorden, er jo uberørt af denne Lov, saa der sker ikke noget Afbæk i de økonomiske Interesser, der hidtil har knyttet sig til Udvinningen af Stoffer i Jorden.